

Väljaandja:	Kaitseminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	24.04.2023
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	Hetkel kehtiv
Avaldamismärge:	RT I, 21.04.2023, 2

Sõjaohvrite säilmete ümbermatmise nõuded

Vastu võetud 19.04.2007 nr 13

[RTL 2007, 32, 561](#)

jõustumine 26.04.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
19.11.2008	RTL 2008, 96, 1326	01.01.2009
19.01.2010	RTL 2010, 4, 60	29.01.2010
25.03.2013	RT I, 28.03.2013, 26	01.04.2013
11.06.2019	RT I, 14.06.2019, 1	17.06.2019
19.04.2023	RT I, 21.04.2023, 1	24.04.2023

Määrus kehtestatakse «[Sõjahaudade kaitse seaduse](#)» § 10 lõike 1 alusel.

§ 1. Ümbermatmine

(1) Ümbermatmiseks käesoleva määruse tähenduses loetakse «Sõjahaudade kaitse seaduses» ette nähtud ja käesolevas korras täpsustatud toiminguid, mille tulemusena paigutatakse sõjahauas või oletatavas sõjahauas paiknenud säilmed uude asukohta.

(2) Ümbermatmise teostamise aluseks on kaitseministri või tema määratud asutuse või volitatud isiku käskkiri. [[RT I, 21.04.2023, 1](#)- jõust. 24.04.2023]

(3) Ümbermatmine koosneb järgmistest etappidest:

- 1) sõjahaua või oletatava sõjahaua avamine, säilmetega seotud asjaolude tuvastamine ning säilmete ettevalmistamine transportiks ja ümbermatmiseks;
- 2) säilmete transportimine ja vajadusel ajutine hoidmine;
- 3) säilmete paigutamine uude asukohta ja uue sõjahaua tähistamine.

(4) Käesolevas korras sõjahaua kohta sätestatud kohaldatakse ka haua kohta, mille puhul on põhjendatud alus arvata, et tegemist võib olla sõjahauaga (oletatav sõjahaud).

§ 2. Teatised

(1) Enne sõjahaua või oletatava sõjahaua (edaspidi *sõjahaud*) avamist teavitatakse sõjahaua paiknemiskoha kinnistu omanikku vastavalt sõjahaudade kaitse seaduses sätestatule. Nimetatud teatistes näidatakse tööde alustamise aeg ja tööde eeldatav kestus. Käesolevas lõikes sätestatud ei kohaldata, kui sõjahaud paikneb riigimaal.

(2) «Sõjahaudade kaitse seaduses» sätestatud juhtudel teavitatakse tööde läbiviimisest Muinsuskaitseametit ja sõjahaudade paiknemise asukoha kohalikku omavalitsust seitse päeva ette. Vastavates teatistes näidatakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmed.

(3) Kui sõjaohvrite kodumaa, kelle säilmed avatavas sõjahauas paiknevad, on teada, korraldab kaitseminister või tema määratud asutus või volitatud isik ka vastava riigi teavitamise teostatavatest töödest. Võimaluse korral informeerib Kaitseministeerium või tema volitatud isik identifitseeritud sõjaohvri sugulasi. [[RT I, 21.04.2023, 1](#)- jõust. 24.04.2023]

(4) «Sõjahaudade kaitse seaduses» sätestatud juhtudel teavitatakse Muinsuskaitseametit ja kohalikku omavalitsust, mille territooriumil töid tehakse, ümbermatmise ning hauamonumendi või -tähise teisaldamisega seotud tööde lõpetamisest seitsme päeva jooksul pärast tööde lõpetamist.

(5) Ümbermatmisega seotud tööde teostamise lõpetamisest teavitatakse ka kinnistu omanikku, nimetatud teates viidatakse muuhulgas «Sõjahaudade kaitse seaduse» § 11 lõikes 4 ja §-s 17 sätestatud õigusele kahjunõude esitamiseks. Käesolevas lõikes sätestatud ei kohaldata, kui sõjahaud paikneb riigimaal.

§ 3. Sõjahaua avamine

(1) Sõjahaua avamine kujutab endast vajaminevate tööde tegemist säilmete eeldatava asupaigani jõudmiseks. Seejuures hõlmab sõjahaua avamine vajadusel haljastuse ja hauarajatiste eemaldamist.

(2) Sõjahaua avamiseks ei ole vajalik ehitusluba, kohaliku omavalitsuse nõusolek ega sõjahaua paiknemise asukoha kinnistu omaniku nõusolek.

(3) Ümbermatmiseks ei ole vaja Terviseameti luba, kui lähtuvalt säilmete vanusest ei kujuta nende ümbermatmine rahvatervise seisukohast ohtu. Esimese ja Teise maailmasõja ning Eesti Vabadussõja ajal surnud isikute säilmete ümbermatmiseks ei ole säilmete vanuse tõttu Terviseameti luba vaja. Ümbermatmisel tuleb järgida «Kalmistuseaduses» surnu hoidmisele, vedamisele ja ümbermatmisele kehtestatud nõudeid. [RT I, 14.06.2019, 1- jõust. 17.06.2019]

§ 4. Säilmetega seotud asjaolude tuvastamine

(1) Sõjahaua avamisel leitavate säilmete välised tunnused, mis võimaldavad säilmeid identifitseerida, kirjeldatakse ümbermatmise aruandes. Vajadusel võetakse säilmetest proovid, mis võimaldavad tuvastada säilmete vanust ja surnu isikut.

(2) Säilmete identifitseerimise raskendatus või võimatus ei takista nende uude asukohta paigutamist.

(3) Juhul kui sõjahaua avamisel leitud säilmed kuuluvad enam kui ühele isikule, tuleb säilmed võimalusel eraldada.

(4) Lisaks säilmetele tuleb ümbermatmise aruandes fikseerida kõik leiud, mis sõjahaua avamisel ümbermatmise läbiviijale teatavaks saavad. Säilmetega seost või muud asjakohast väärtust omavad asjad tuleb võtta hoiule § 5 lõike 2 kohaselt.

§ 5. Säilmete ettevalmistamine transpordiks ja ümbermatmiseks, säilmete hoidmine

(1) Pärast säilmetega seotud asjaolude tuvastamist tuleb säilmed ümbermatmiseks ja transpordiks ette valmistada. Selleks paigutatakse säilmed ümbermatmiseks ette nähtud kirstudesse. Säilmetega seotud sõjahaua avamisel leitud asjad paigutatakse säilmete juurde ja maetakse ümber koos säilmetega.

(2) Juhul kui säilmete avastamise ja ümbermatmise vahele jääb ajaperiood, mil tekib vajadus säilmete hoidmiseks, korraldab ümbermatmise läbiviija säilmete hoidmise. Säilmete hoidmise korraldamisel kohustub ümbermatmise läbiviija tagama säilmete säilimise.

§ 6. Säilmete paigutamine uude asukohta

(1) Säilmed paigutatakse vastavalt kaitseministri või tema määratud asutuse või volitatud isiku käskkirjas näidatud asukohta. [RT I, 21.04.2023, 1- jõust. 24.04.2023]

(2) Ümbermatmisel järgitakse võimaluse korral ümbermaetava religioonile või kultuurile vastavaid matusetavasid. Ümbermatmise ajal tagatakse säilmete väärikas kohtlemine.

(3) Ümbermatmistseremooniaga seotud küsimused otsustab kaitseminister või tema määratud asutus või volitatud isik. [RT I, 21.04.2023, 1- jõust. 24.04.2023]

(4) [Kehtetu -RT I, 28.03.2013, 26- jõust. 01.04.2013]

§ 7. Uue sõjahaua tähistamine

(1) Viivitamatult pärast säilmete uude asukohta paigutamist tähistatakse sõjahaud vastavalt kaitseministri või tema määratud asutuse või tema volitatud isiku käskkirjale. [RT I, 21.04.2023, 1- jõust. 24.04.2023]

(2) Uus sõjahaud registreeritakse sõjahaudade nimekirjas.

§ 8. Sõjahaua vana paiknemiskoha korrastamine

(1) Vastaval kinnistul tuleb kolme kuu jooksul ümbermatmistööde ja hauarajatiste teiseldamistööde lõppemiseks taastada tööde teostamise eelsele seisundile võimalikult lähedane olukord, välja arvatud haa juurde kuulunud tähised ja rajatised.

(2) Korrastustööde teostamisel kohustub ümbermatmise läbiviija arvestama kinnistu omaniku põhjendatud ettepanekutega korrastustööde sisu ja läbiviimise aja osas.

§ 9. Mälestistega seotud piirangud

Juhul kui sõjahaud on tunnistatud mälestiseks või see asub muinsuskaitsealal (sh muinsuskaitseala piiranguvööndis), kohaldatakse sõjahauale mälestise ja muinsuskaitseala kohta sätestatud «Sõjahaudade kaitse seadusest» ja muudest õigusaktidest tulenevate erisustega. Ümbermatmise läbiviimiseks ei ole vaja «Muinsuskaitseaduses» sätestatud luba kinnismälestistel seotud tööde läbiviimiseks, tööde eelduseks on üksnes «Sõjahaudade kaitse seaduse» § 13 lõike 3 punktis 2 ja käesoleva määruse § 2 lõikes 2 sätestatud teatiste esitamine.

§ 10. Ümbermatmise aruanne

(1) Ümbermatmise menetluse läbiviijal on kohustus koostada tehtud tööde aruanne.

(2) Ümbermatmise aruandes peavad sisalduma:

- 1) ümbermatmise läbiviija ankeetandmed, viide ümbermatmise aluseks olevale haldusaktile ja läbiviidud tööde lühikirjeldus;
- 2) andmed kinnistu ja selle omaniku kohta, kus avatav sõjahaud asub (seejuures koostatakse skeem, millelt nähtub, kus kohas avatav sõjahaud kinnistul paiknes);
- 3) sõjahaua avamise tingimuste (aeg ja ilmastik) ja selle käigus teostatud tööde kirjeldus;
- 4) leitud säilmete kirjeldus ja välised tunnused. Juhul kui säilmete identifitseerimine on osutunud võimatuks, tuleb see eraldi ära märkida ning lisada teave andmete ja proovide kohta, mis vastavate säilmete osas on kogutud;
- 5) sõjahaua avamise käigus leitud asjade nimekiri ja kirjeldus, samuti millise sõjahaua avamisel või muu ümbermatmise toimingute teostamise käigus kõne all olev asi leiti (viide punktis 2 ettenähtud skeemile);
- 6) märke säilmete uude asukohta paigutamise aja ja viisi kohta;
- 7) teave uue sõjahaua tähise kohta;
- 8) vanal sõjahaual läbiviidud korrastustööde nimekiri ja kinnistu omaniku poolt korrastustöödega seonduvalt tehtud ettepanekud;
- 9) muud asjaolud, mis omavad olulist tähendust ümbermatmise menetluse seisukohast.

(3) Ümbermatmise läbiviija esitab allkirjastatud ümbermatmise aruande kaitseministrile või tema määratud asutusele või volitatud isikule tutvumiseks hiljemalt seitsme päeva jooksul pärast ümbermatmise menetluse lõppemist.

[RT I, 21.04.2023, 1- jõust. 24.04.2023]